

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: JUDr. J. R.**, zastoupen JUDr. Miroslavem Jindrákem, advokátem, se sídlem Praha 4, Zdiměřická 1452, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pracoviště Praha 1, U Obecního domu 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze č. j. 9 Ca 43/2004 - 19 ze dne 27. 4. 2004, o návrhu na vyloučení soudců Nejvyššího správního soudu z projednávání a rozhodnutí věci sp. zn. 5 As 43/2004,

takto:

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Lenka Matyášová, JUDr. Ludmila Valentová a JUDr. Václav Novotný **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 5 As 43/2004.

Odůvodnění:

Žalobce napadá kasační stížností usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2004, č. j. 9 Ca 43/2004 - 19, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 12. 2003, č. j. VS - 10 481/SDR/1 - 2003, jímž odmítl registraci občanského sdružení s názvem „TWRA - Third World Relief Agency“.

Poté, kdy byla kasační stížnost (vedena pod sp. zn. 5 As 43/2004) předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí a podle rozvrhu práce ji má projednat a rozhodnout senát ve složení JUDr. Lenka Matyášová, JUDr. Ludmila Valentová a JUDr. Václav Novotný, podali uvedení soudci předsedovi Nejvyššího správního soudu návrh na vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci podle § 8 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Tento návrh odůvodnili tím, že senát ve složení JUDr. Valentová (předsedkyně) a JUDr. Matyášová a JUDr. Novotný (soudci) rozhodoval v právní věci sp. zn. 7 A 13/2002. Šlo o věc, kterou převzal k dokončení řízení Nejvyšší správní soud podle § 132 s. ř. s. od Vrchního soudu v Praze. Rozsudkem ze dne 13. 11. 2003, č. j. 7 A 13/2002 - 46, bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2002 a věc mu vrácena k dalšímu řízení, žalovaný ve věci znovu dne 23. 12. 2003 rozhodl, proti tomuto jeho rozhodnutí směřovala žaloba k Městskému soudu v Praze, který o ní rozhodl usnesením (sp. zn. 9 Ca 43/2004), které je nyní napadáno kasační stížností. Důvod vyloučení spatřují uvedení soudci ve své účasti na projednání a rozhodnutí věci

sp. zn. 7 A 13/2002, tedy v účasti na projednání a rozhodnutí věci v předchozím soudním řízení (§ 8 odst. 1 s. ř. s.).

Předseda Nejvyššího správního soudu, jemuž byl návrh předložen, dospěl k závěru, že důvod podjatosti zde není dán a podle § 8 odst. 3 s. ř. s. věc v souladu s rozvrhem práce předložil jinému senátu Nejvyššího správního soudu, aby o vyloučení rozhodl. Jako základní důvod pro svůj závěr předseda soudu uvedl, že předchozím soudním řízením, které má na mysli § 8 odst. 1 s. ř. s. nutno rozumět řízení před Městským soudem v Praze vedené pod sp. zn. 9 Ca 43/2004, na němž se však žádný ze soudců Nejvyššího správního soudu nepodílel.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Ústřední otázkou, kterou musí soud v posuzované věci vyřešit, je interpretace pojmu „předchozí soudní řízení“, a to v souvislostech specifík správního soudnictví obecně, s přihlédnutím k přechodnému období po konstitování Nejvyššího správního soudu a zániku věcné příslušnosti vrchních soudů ve správním soudnictví zvláště.

Podle § 132 s. ř. s. byla založena věcná příslušnost Nejvyššího správního soudu k převzetí a dokončení řízení mj. ve věcech, ve kterých byly do 31. 12. 2002 příslušné vrchní soudy (šlo o věci, o nichž řízení nebylo do 31. 12. 2002 skončeno). Byl to důsledek nového organizačního uspořádání správního soudnictví, v němž od 1. 1. 2003 je dána příslušnost krajských soudů a Nejvyššího správního soudu. Proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v těchto případech nebyl žádný opravný prostředek přípustný. To byl přirozený důsledek dvou aspektů: jednak šlo o řízení zahájená před 1. 1. 2003, tedy před nabytím účinnosti s. ř. s., jednak zde nebylo soudu, jenž by mohl o takovém prostředku rozhodovat. Přestože tedy při rozhodnutí v těchto věcech byl aplikován z hlediska procesních pravidel s. ř. s., jednalo se o situaci obdobnou té, jež v oboru správního soudnictví existovala do 31. 12. 2002, totiž situaci, v níž nebylo možno takové rozhodnutí soudu napadnout opravným prostředkem (pozn.: zde abstrahuje soud od těch výjimečných případů, v nichž o. s. ř. připouštěl proti rozhodnutí krajských soudů podat odvolání, či dokonce posléze dovolání).

Smysl právní úpravy obsažené v § 8 odst. 1 větě druhé s. ř. s. (vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení) spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „předchozí soudní řízení“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. Totožnost věci pak bude dána totožností účastníků a předmětu řízení (předmětem řízení zde je přezkoumání určitého správního rozhodnutí). V judikatuře Nejvyššího soudu zabývající se institutem vyloučení soudců (např. sp. zn. 26 Cdo 74/99)

i v dosavadní judikatuře Nejvyššího správního soudu, byť doposud nepublikované (např. sp. zn. Nao 13/2004) je patrný konzistentní přístup v tom směru, že soudce má čerpat poznatky potřebné pro projednávání a rozhodování věci z těch pramenů a tím způsobem, jež jsou vlastní té fázi řízení, k níž je podle pravidel funkční příslušnosti povolán. Z toho v posuzované věci plyne, že překážkou pro projednání a rozhodnutí věci není jakékoliv poznání o dané věci. Soudce může nabývat poznatky k projednávaným věcem rozličnými způsoby. Ve správním soudnictví bylo dokonce v minulosti pravidlem, že v případě žaloby podané proti „novému“ rozhodnutí správního orgánu (v důsledku kasatorního soudního výroku) rozhodoval tentýž senát, který nepochybně poznatky o věci již měl. Překážkou, která je důvodem podjatosti soudce z důvodu podílu na předchozím soudním řízení tak může být pouze skutečnost, že soudce nemůže na jiném stupni soudní hierarchie rozhodovat (přezkoumávat rozhodnutí) o totožné věci, na které se podílel na odlišném stupni.

O takovou situaci se však v posuzované věci nejedná. Předmětem řízení o kasační stížnosti je rozhodnutí Městského soudu v Praze; tento soud byl příslušný rozhodnout o žalobě, která brojila proti rozhodnutí správního orgánu, jenž byl vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 7 A 13/2002. Bude-li tedy 5. senát Nejvyššího správního soudu rozhodovat o kasační stížnosti proti rozhodnutí městského soudu, nebude užívat k projednání a rozhodnutí věci žádné poznatky, jež by mohly vzbudit pochybnosti o vnitřní nezávislosti soudních instancí, neboť jeho členové se řízení před městským soudem neúčastnili a jejich postavení je z hlediska závaznosti právního názoru vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 7 A 13/2002 obdobné, jaké by mohlo být v řízení o kasační stížnosti za situace, kdy by - při splnění určitých podmínek - mohl rozhodovat tentýž senát Nejvyššího správního soudu opakovaně. To je důsledek specifik správního soudnictví, v němž nelze vyloučit podání žaloby i proti „novému“ rozhodnutí správního orgánu.

Ze shora uvedených důvodů bylo rozhodnuto tak, že soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Lenka Matyášová, JUDr. Ludmila Valentová a JUDr. Václav Novotný z projednávání a rozhodnutí právní věci sp. zn. 5 As 43/2004 vyloučení nejsou.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu